

Jugintų šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

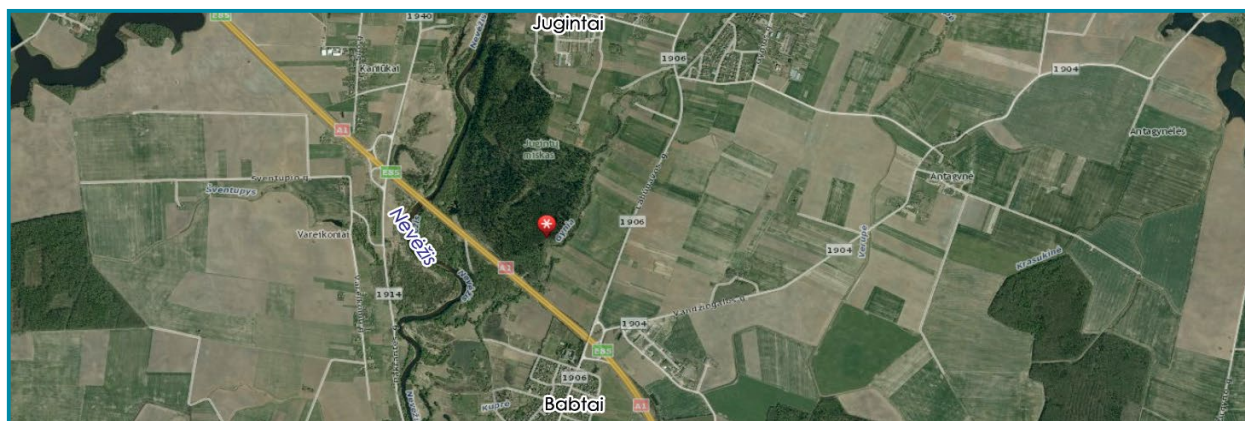
Gynios šaltinis

Koordinatės

LKS: 487047; 6107503

Adresas

Kauno r. sav., Babtų sen., Jugintų miško PR pakraštys dešiniajame Gynios upelio krante. Kauno–Klaipėdos magistraliniu keliu pasiekę Babtus ir pavažiavę nuokalnėn link Nevėžio, dešiniau ir iškart už Gynios pamatysite įrengtą trumpalaikio atokvėpio vietą. Iš aikštelės paėję apie 300–350 m ŠR kryptimi, miško keliukais, krypstančiais palei pat Gynios slėniuko viršutinę briauną, pasieksite ažuolyną, o žemiau stambiais alksniais apaugusioje pašlaitėje rasite versmėtą upelio pakrantę. Išsklaidyti srauteliai išvagoję jo dešinį žemą ir padrėkusį krantelį. Išsprūdęs paviršium šaltiniuotas ruožas yra apie 20–25 m nuo upelio vagos ir apie 500 m prieš srovę upele nuo autostrados tiltuko

Aplinka

Iki pat gilaus (40–50 m) ir 0,7–1 km pločio, tiesaus Nevėžio žemupio senslėnio, atsiveriančio ties Babtais, abipus upės per molingus plotus iš šiaurės aukštesniais paslėniais atsidriekia susiaurėjusi į Kėdainių–Vandžiogalos apskalauta moreninė lyguma. Pamatinės morenos (gIIIbl) lygumos žemesnio lygio (40–60 m NN) pietinė dalis, labai paveikta prieledyninio baseino vandens, daug kur apklotas smėliu arba net žvyru, turi ir aleurito, molio dangą (fIIIbl, lgIIIbl).

Gynios upelis (35,8 km) yra Nevėžio kairysis intakas, įtekantis į Nevėžį 26 km nuo jo žiočių, į ŠV nuo Babtų ir apie 1,1 km pasroviui nuo autostrados tilto. Į Nevėžį nuplukdo vidutiniškai 0,71 m³/s vandens. Jo siauras (50–100 m) slėniukas įkritis tarp moreninio priemolio (gIIIbl) krantų. Pačiame žemupyje (23–19 m NN vaga) prieš pasiekdamas Nevėžio salpinį su apsemiamosiomis lankomis slėnį dar ir deliuvio nuobirynais padengtais šlaitais. Šioje vietoje prie rytinio Jugintų miško pakraščio prisišliejęs Gynios dešinysis šlaitas status, suklotas smėliu, žvirgždu (fIIIbl) bei padengtas deliuvium (dIV), o slėnio pavagyje atsidengia moreninis priemolis. Šios smėlingos pašlaitės virš aslojančios

morenos šaltiniuoja, atverdamos gruntinio vandens ištaką Gynios upelio šlaitų pašlaitėse.

Ažuolyno pakraštyje po stačiu ir apie 10 m aukščio dešiniakrančiu slėniuko šlaitu, į kurį atsiremia upelio vingis, šiaurės vakarų pusėn įlinkęs nemažas (30 x 60 m) pusapvalis sufozinis cirkas. Jo kepališkos formos dugnas pasviręs vagos pusėn, užverstas mologu deliuvium su išsplovusiais nedideliais rieduliais, klampus ir „prisisiurbęs“ vandens, išvogtas padrėkusių išgraužų. Vandens ištaka pasirodo iš kelių įvairaus dydžio židinių, kurie silpnai srovėna maždaug apie 22–24 m NN aukštyje, 1–2 m virš upelio lygio. Vandeningesnės apatinės, arčiau vagos besiliejančios versmelės su P kryptimi link Gynios nutekančia išplova.

Dabartinė būklė, kaptazas

Šaltiniuotas ruožas nekaptuotas, nelankomas, nėra nuorodų ir informacijos. Šaltiniuoja keli ištakos židiniai, vandeniu paplūdę padumblėjusiose duobutėse sufozinio cirko su smėliu ir žvirgždu (fIIIbl) dugne. Išplovos perrėžusios miško durpžemį iki

smėlio sluoksnio, yra nedidelių riedulių, vietomis birios nuogulos praplautos iki žalsvai pilko plastingo moreninio priemolio. Jis klampus, panašus į šlyną. Čia išnašų kūgio apatinėje dalyje susijaukusios birios ir molinės nuogulos, dėl erozijos ir sufozijos nuplautos iš stataus šlaito. Šaltiniavimą lemia pašlaitės apačioje sąlyčio su smėliu, žvirgždu vietoje glūdinčios moreninis priemolis. Apsemtose vandeniui duobutėse pulsuoja nedideli ratilai, judindami smėlėtą dugną. Šlapvietės duburio šlaitų viršuje auga ąžuolai, šlaituose ir pasamanojusiame dugne juodalksniai su lapuočių pomiškiu.

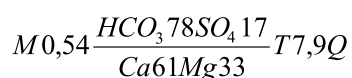
Vandens fizikinės savybės

Vanduo pasidrumstęs molio dalelėmis, bekvapis. Nėra geležies nuosėdų. Išmatavus mobiliu matuokliu (2014-06-17) vanduo buvo 7,9 °C temperatūros, neutralus (pH = 7,33). Savitasis elektros laidis (SEL = 578 μS/cm), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = +68 mV), nedaug deguonies (O₂ = 2,77 mg/l).

Vandens cheminės savybės

Šaltinio vanduo gėlas, turi daug mineralinių medžiagų. Bendroji jo mineralizacija 544 mg/l. Jis kietas (bendrasis kietumas 6,82 mg-ekv/l), pasižymi karbonatiniu, virinant lengvai pašalinamu kietumu. Vandenyje neaptikta amonio, nitritų (0,05 mg/l) ir nitratų (2 mg/l) jame nedaug. Tačiau vandenyje didelis kiekis ištirpusios geležies (2,03 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	544		
Sausoji liekana 180 °C	372		
Bendrasis kietumas		6,82	
Karbonatinis kietumas		5,62	
Nekarbonatinis kietumas		1,20	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	11,81	0,33	4,59
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	57,90	1,21	16,83
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	342,85	5,62	78,16
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,05	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	2,00	0,03	0,42
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	8,32	0,36	4,95
Kalis, K ⁺	3,31	0,09	1,24
Kalcis, Ca ²⁺	89,06	4,44	61,07
Magnis, Mg ²⁺	28,99	2,38	32,74
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,21		
Permanganato skaičius, mg O/l	0,96		
Bendroji geležis, mg/l	2,03		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	598		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Be apibūdinto šaltiniuoto ruožo, šioje vietovėje netoli yra dar keli šaltiniai (Gailiušių miško šaltinis – apie 7 km į PR nuo Babtų, Jugintų (Šv. Jono) šaltinis – kiek arčiau Jugintų kaimo). Jugintų kaime ir dabar vertinamas Šv. Jono sakralus šaltinis yra šilo miško ŠR pakraštyje, apie 200 m į PR nuo B. Dabulskio sodybos. Jo vietoje 1990 metais išmūrytas šulinys ir lauko akmenų sienelė su Šv. Jono Krikštytojo atvaizdu. Žmonių nuo seno tikima nepaprastomis šio vandens savybėmis. Čia prausiamasi, vanduo geriamas ir vežamas namo, sako, kad gydo akis, žaizdas.

Tipas

Krentantis (erozinis), slėniuko šlaito eroziniame cirko duburyje

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Nedidelio vandeningumo, labai išsisklaidęs

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2014